

De marktberichten van agrarische producten en grondstoffen staan wekelijks in de krant. Maar hoe ontwikkelt de markt zich op de middellange termijn?

Welke indicatoren moet de melkveehouder in het vizier houden?

Deze editie van rubriek 'Markt' gaat over **gebruiksvee**.

Steeds minder jongvee voor export

Er blijft nauwelijks jongvee over voor export.

Melkveehouders beperken de jongvee-bezetting tot het minimum. Het fosfaatrechtensysteem noopt hen ertoe de productieruimte maximaal te benutten voor melkvee. Het effect op de prijs laat zich raden, maar het aanbod is niet de enige marktindicator.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

‘De prijs voor fokvee leeft op na 2017.’ Dat was de kop in januari vorig jaar, toen deze rubriek voor het laatst stilstond bij de prijzen voor gebruiksvee. Het fosfaatreductieplan en het fosfaatrechtensysteem zouden een krapte aan jongvee teweegbrengen. Afgelopen zomer begonnen de prijzen van met name melkvaarzen inderdaad op te lopen, mede aangespoord door de hogere melkprijzen. Maar eind oktober kwam de klad erin. Het hoger beroep tegen de vrijstelling op het fosfaatreductieplan werd door de overheid gewonnen en

plots was een aanzienlijk aantal melkveehouders genoodzaakt om alsnog hun rundveebestand in te krimpen. ‘In augustus zijn er melkvaarzen voor 1400 à 1500 euro van eigenaar verwisseld, op dit moment liggen de prijzen tussen de 1200 en 1250 euro per dier’, zegt Job Postma van European Livestock bv. De dalende melkprijs is volgens Postma met name funest voor de animo onder Europese kopers. Voor de verwachte krapte aan jongvee is het volgens Postma nog net te vroeg. ‘Sommige veehouders krijgen die acht procent korting nog aan hun broek, niet iedereen koopt die fosfaatruimte direct terug. Van krapte is nu nog geen sprake, maar ik verwacht wel dat daar vanaf april verandering in komt.’

Kortstondig ruimer aanbod

Postma krijgt bijval van Jaap Mulder, exportbemiddelaar voor Farmel. Ook hij stelt dat het voor krapte nog te vroeg is. ‘In januari hebben de meeste bedrijven de fosfaatbeschikking binnengekregen. Een deel van de veehouders is tot de conclusie gekomen dat er nog dieren weg moeten. Het liefst snijden ze dan in het aantal stuks jongvee.’ Mulder geeft aan dat vorig jaar met veel creativiteit is voorkomen dat dit jongvee moest wijken en dat er afspraken zijn gemaakt met opfokkers, waardoor jongvee elders werd ondergebracht. ‘Die vlieger gaat nu niet meer op, omdat er op deze locaties geen fosfaatrechten zijn.’

Het zorgt ook volgens Mulder voor een kortstondig

Prijs fosfaat van invloed op fokveemarkt

Vanaf 1 januari 2018 speelt er een nieuwe factor van belang mee op de markt voor fok- en gebruiksvee. In het laatste kwartaal van 2017 werd langzaam duidelijk dat de prijs van fosfaatrechten relevant is voor de prijs van vaarzen en koeien. De verhouding tussen de prijs voor fosfaatrechten en de prijs voor vaarzen geeft een indicatie voor de keuze die de melkveehouder maakt. Er moet immers een balans zijn tussen de veebezetting (fosfaatproductie) en de melkproductie.

Zijn er voldoende rechten, dan loont de aankoop van vaarzen. Vooral in het eerste jaar van de rechten blijft dit waarschijnlijk meespelen in de beslissingen die veehouders nemen. Zo kan het dat er in de eerste weken van 2018 ook Nederlandse melkveehouders nog overgingen tot de aankoop van vee. Een andere trend die dit jaar de veehandel gaat plagen, zijn de stoppende bedrijven. De eerste grote groepen koeien zijn al op de markt gekomen. De verwachting is dat er nog

meer gaan komen. Het gaat om melkveehouders die helemaal met het bedrijf stoppen of de overstap maken naar vleesvee of iets heel anders. Door deze trends ziet het ernaar uit dat de veehandel pas in 2019 met een normalere markt te maken gaat krijgen.

De visie van Gerben Iemhoff

Prijs kan niet anders dan omhoog

'Ik deel de analyse dat de prijs van melk- en fokvee vooral bepaald wordt door de melk-prijs. Maar naar mijn idee is een verwachte prijsstijging van vijf of zes tientjes wel erg voorzichtig ingeschat. Als ik zie hoeveel witblauwsperma boeren inzetten en hoe ze zich focussen op maximaal melken binnen de fosfaatruijme, dan kan het niet anders dan dat de prijs verder omhoog kan.'

'Verder is de prijs voor slachtkoeien op dit moment vrij stevig. Dat betekent dat bedrijven die geen jongvee opfokken en vaarzen kopen, makkelijker afscheid nemen van een slachtkoe en meer marge hebben om een hogere prijs te betalen voor een vervangende vaars.'

ruimer aanbod aan jongvee. Daar komt bij dat de vraag tijdelijk iets gematigd is. 'Nu de olieprijs is aangetrokken, verwacht ik wel vraag uit landen in het Midden-Oosten. Her en der merk je dat al, maar extreem is het nog niet.'

Minimale jongveebezetting

Op de langere termijn zal het aanbod aan Nederlands fokvee hoe dan ook afnemen. Daar zijn exporteurs en handelaren het over eens. 'Melkveehouders willen hun fosfaatruijme maximaal benutten met melkgevend vee. Velen zitten op een minimale bezetting aan jongvee, dat heeft een groot effect op het aanbod en de prijs', zegt Johan van der Heiden van exporteur Hunland. 'Binnen Nederland ontstaat straks zo veel vraag, dat er bijna geen export meer overblijft', voegt Postma eraan toe.

Hun woorden worden bevestigd door de ki-cijfers van het jongste inseminatie-eizoen. Opnieuw won het aandeel witblauwsperma terrein in de statistieken; het wist in twee jaar tijd bijna te verdubbelen tot 21,4 procent van het aantal eerste inseminaties. Het leidt er ongetwijfeld toe dat de export van Nederlands fokmateriaal zal afnemen. Van der Heiden sluit

zelfs een toename van de import van gekalfde vaarzen niet uit. 'Op dit moment neemt het aanbod in het buitenland al toe door de lagere prijzen voor melk. De prijs voor Nederlands fokvee zal hierdoor niet tot in extremen kunnen stijgen.'

Jaap Mulder verwacht dat de prijs voor kortdragende exportvaarzen dit jaar licht stijgt. De huidige prijs ligt tussen de 1000 en 1100 euro per dier.

Melkprijs als graadmeter

Volgens Postma is uiteindelijk de melkprijs de belangrijkste graadmeter voor de markt van fokmateriaal. Postma: 'Een melkveehouder gaat echt geen 1800 euro voor een vaars betalen bij een melkprijs van 22 cent per kilo. Maar onder gelijkblijvende omstandigheden kunnen de melkvaarzen dit jaar wel met enkele honderden euro's in prijs gaan stijgen.' De markt voor gebruiksvee is in ieder geval onvoorspelbaar geworden. Postma zit dertig jaar in het vak en maakte nooit eerder zo veel reuring mee als de afgelopen drie jaar. 'Eerder durfde ik wel contracten te maken voor levering over drie maanden. Er was weinig fluctuatie. Nu leg ik me nog niet vast voor een traject van drie weken.' |

Figuur 1 – Prijsontwikkeling van gebruiksvee (bron: WUR)

